

„Mirišeš mi na proljeće” – program promicanja nepušenja za učenike osnovne škole

Jadranka Jovanović, Zdenka Verban Buzeti

Sažetak:

Program promicanja nepušenja za osnovnoškolce pod nazivom „Dišiš mi po pomladi“ (*Mirišeš mi na proljeće*) cjelovit je program koji ujedinjuje tri veće aktivnosti, uključujući i jednu na nacionalnoj razini. To su: potpisivanje prisega o nepušenju, likovno ili literarno natjecanje s posebnom tematikom te završnu priredbu s izložbom. Sva tri dijela programa uključena su u školske aktivnosti i odvijaju se zahvaljujući aktivnoj suradnji učenika i učitelja, a temelje se na načelima promicanja zdravlja te su usklađena s godišnjim nastavnim planom. Navedene aktivnosti međusobno se nadopunjuju i povezuju i tako omogućavaju sinergijsko postizanje ciljeva. Program promicanja nepušenja među učenicima „*Mirišeš mi na proljeće*“ na izravan način podupire pozitivan lik mlade osobe koja ne puši i koja je upravo radi te svoje odluke ugodna, omiljena, uspješna, zabavna, zadovoljna sama sobom, samouvjerena i samostalna.

Ključne riječi: promicanje nepušenja, cjelovit program, osnovnoškolci, prisega o nepušenju, likovno/literarno natjecanje, priredba, izložba.

Uvod

Program promicanja nepušenja za osnovnoškolce pod nazivom *Mirišeš mi na proljeće* cjelovit je program koji ujedinjuje tri veće aktivnosti, uključujući i jednu na nacionalnoj razini. To su: potpisivanje prisega o nepušenju, likovno ili literarno natjecanje s posebnom tematikom te završna priredba s izložbom. Sva tri dijela programa uključena su u školske aktivnosti i odvijaju se zahvaljujući aktivnoj suradnji učenika i učitelja, a temelje se na načelima promicanja zdravlja te su usklađena s godišnjim nastavnim planom. Navedene aktivnosti međusobno se nadopunjuju i povezuju, i tako omogućuju sinergijsko postizanje ciljeva. Program provode Zavod za javno zdravstvo Murske Sobote, nacionalni Savez slovenskih udruženja za borbu protiv raka i na regionalnoj razini Pomursko udruženje za borbu protiv raka u suradnji s pomurskim osnovnim školama. Program se kontinuirano provodi još od 2003. godine.

Već sam naziv programa, „*Mirišeš mi na proljeće*“, šalje pozitivnu poruku mladima; obraća im se svojom jasnom simbolikom u stilu koji je njima blizak. Odakle dolazi naziv „*Mirišeš mi na proljeće*“? Prije više godina započeli smo akciju poticanja mladih na nepušenje. Poruku smo im željeli prenijeti na pozitivan način te do njih doprijeti na jasan i jednostavan način. Odlučili smo se za slogan „*Mirišeš mi na proljeće*“ i izradili Felixovu karticu s porukom na šest jezika (i hrvatskom). Kako je poruka među mladima bila dobro prihvaćena, isti smo naziv odlučili dati cijelom programu.

Cilj i ciljana populacija

Zajednički cilj kontinuiranog rada i raznih akcija u svrhu prevencije ovisnosti o pušenju među mladima, koje se odvijaju u okviru školskih aktivnosti tijekom čitave školske godine, podizanje je svijesti učenika od šestog do devetog (osmog) razreda o prednostima nepušenja odnosno zdravom načinu života.

Aktivnosti u sklopu programa „*Mirišeš mi na proljeće*“

Aktivnosti svake godine započinju početkom školske godine i to raspisivanjem tematskog literarno-likovnog natječaja. Nastavljaju se u studenom, u mjesecu borbe protiv ovisnosti, tematskim satovima, potpisivanjem svečane prisege o nepušenju i malim kvizom. Tijekom školske godine učenici pod vodstvom mentora provode aktivnosti definirane natjecanjem i svečanom prisegom. Sve aktivnosti programa privedu se kraju u mjesecu svibnju, na završnoj regionalnoj priredbi pod nazivom „*Mirišeš mi na proljeće*“. U sklopu priredbe održi se i izložba literarnih/likovnih radova učenika.

Slika 1. Felixova kartica : *Mirišeš mi na proljeće*

Tematsko natjecanje

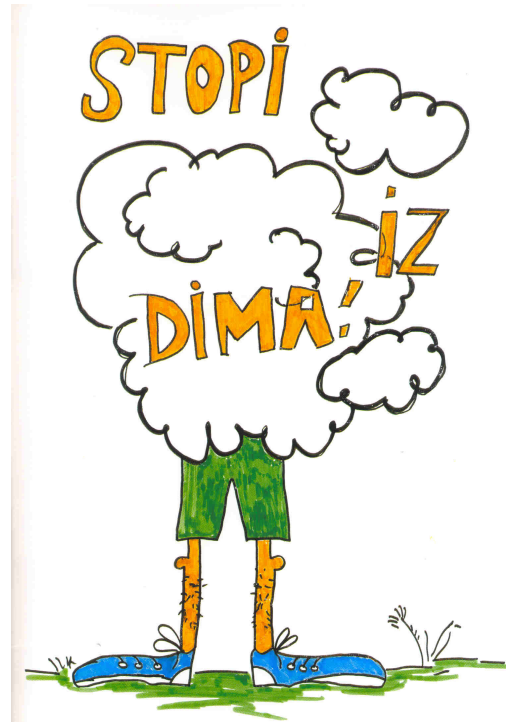
Tematsko literarno-likovno natjecanje uvodna je aktivnost u sklopu programa „Mirišeš mi na proljeće“. Odvija se u obliku kreativno-edukativnih radionica koje na prijateljski, zabavan i opušten način potiču učenike na kreativno stvaralaštvo, koje na pozitivan način utječe na prihvaćanje zdravstveno-odgojnih poruka.

Tako su učenici izrađivali razne plakate, pisali pjesme, oslikavali majice, izrađivali Felixove kartice. Pripremili su npr. kratki igrokaz koji su pokazali svojim vršnjacima i svima prisutnima na završnoj priredbi. Izradili su i maskote, prikladne za korištenje u lutkarskom kazalištu, te im nadjenuli imena, napisali scenarij i uprizorili manju kazališnu predstavu.

Aktivnosti su se odvijale u okviru školskih predmeta, a vodili su ih pedagozi iz likovnog odnosno literarnog područja, dok je natjecanje bilo koordinirano od strane stručnjaka našeg zavoda. Kompletna organizacija obuhvaćala je raspisivanje natječaja, stručno savjetovanje, operativno vođenje i zaprimanje radova. Natjecanje uvijek završava u sklopu završne regionalne priredbe podjelom nagrada i priznanja te izložbom svih radova.

Slika 2. Radovi s natjecanja pod naslovom: »Rado bih ti rekao/la...« i »Naš šareni svijet«

Slika 3. Radovi s natjecanja pod naslovom »Majica s porukom« i »Modni dodatak«

Svečana prisega

U školama je već neko vrijeme aktualna akcija potpisivanja svečane prisege za učenike osnovnih škola. Potpisivanjem tog „dokumenta“ učenici daju obećanje da nikada neće zapaliti cigaretu. U okviru odgojnog poticanja na nepušenje Savez slovenskih udruženja za borbu protiv raka početkom školske godine svim školama distribuirao materijal, kao što su prijedlozi za provođenje nastavnih sati za učenike od petog do devetog (osmog) razreda te kviz koji se sastoji od šest pitanja o zdravom načinu života. Zatim se u školama na razne načine odrade radionice i razgovori s učenicima. Oni učenici koji osim svečanom prisegom na nepušenje, pravilno ispune još i upitnik, ulaze u nagradno izvlačenje za putovanje u Gardaland. Nositelji ove aktivnosti su Savez slovenskih udruženja za borbu protiv raka i Zavod za školstvo Republike Slovenije uz potporu Pomurskog udruženja za borbu protiv raka.

Potonji odabranim učenicima iz svake pomurske škole na završnoj priredbi povodom Svjetskog dana nepušenja dodijeli pohvalnicu i simboličan poklon kao zahvalu za sudjelovanje.

Regionalna priredba „Mirišeš mi na proljeće“ s izložbom

Završna regionalna priredba »*Mirišeš mi na proljeće*« organizira se tradicionalno već više od deset godina. Uvijek se odvija na Svjetski dan nepušenja u odabranoj pomurskoj osnovnoj školi. Važnu ulogu u realizaciji priredbe imaju gostujuća osnovna škola i voditelj programa iz Zavoda za javno zdravstvo Murske Sobotice. Program priredbe timski se osmišljava: napravi se plan izvođenja programa i postavljanja izložbe. Pritom se posebna pažnja pridaje scenografiji, vođenju priredbe i kulturnom sadržaju programa. Izložba učeničkih radova dio je jednostavno ukrašene pozornice koja iz godine u godinu zadržava prepoznatljivu idejnu nit. Na priredbi su dobrodošli svi učenici koji su sudjelovali u programu, njihovi mentori, predstavnici nevladinih organizacija, Zavoda za školstvo Republike Slovenije, Saveza slovenskih udruženja za borbu protiv raka, lokalnih zajednica i medija. Izložba se postavlja dan prije same priredbe na kojoj se na inovativan način predstavlja tematika izložbe. Priredba započinje kulturnim programom i predstavljanjem gostujuće škole te se nastavlja podjelom priznanja, pohvalnica i nagrada. Nakon priredbe sudionici mogu u ugodnoj atmosferi pogledati izložbu. Učenici tada mogu naći svoje vlastite radove, no istovremeno vidjeti i radove s porukama svojih vršnjaka. U ugodnom druženju svi sudionici mogu popričati, razmijeniti mišljenja i dati prijedloge tema za sljedeću godinu.

Slika 4. Pozornica i sudionici priredbe „*Mirišeš mi na proljeće*“

Slika 5. Izložba s radovima s natjecanja: »DA!- za nepušenje«

Zaključak

Prema našem iskustvu cjelovit program koji ujedinjuje više različitih aktivnosti pristupačniji je i izvodljiviji i kao takav ima sinergističke učinke. Važno je prepoznati već postojeće aktivnosti u našoj okolini, ujediniti ih te im dati novi oblik (program). Pritom je također dobro surađivati s većim i važnijim partnerima, kao što su škole, zbog njihovih pedagoških pristupa. Program promicanja nepušenja među učenicima pod nazivom „Mirišeš mi na proljeće“ na izravan način podupire pozitivan lik mlade osobe koja ne puši, i koja je upravo radi te svoje odluke ugodna, omiljena, uspješna, zabavna, zadovoljna sama sobom, samouvjerena i samostalna.

Jadranka Jovanović, prof.

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Arhitekta Novaka 2 b

9 000 Murska Sobota

Slovenija

jadranka.jovanovic@zzv-ms.si

+ 386 2 5302 125

Zdenka Verban Buzeti, prof. zdrav. vzgoje (profesor zdravstvenog odgoja),

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Arhitekta Novaka 2 b

9 000 Murska Sobota, Slovenija